РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу: „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA“
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 1-го МАЯ 1919. Ч. 51. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. THURSDAY, MAY 1, 1919. No. 51.

НІМЕЦЬКІ МИРОВІ ДЕЛЕҐАТИ В ПАРИЖИ.

Українці розоружили в Галичині 2.000 большевиків, які спішили на поміч Мадярам.

БОЛЬШЕВИКИ ВІЙШЛИ ДО БЕСАРАБІЇ. --- РУМУНИ ОПОРОЖНИЛИ ЦІЛУ БЕСАРАБІЮ.

Перше засідане Ліґи Народів відбудеть ся у Вашінґтоні.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

КИЇВ ЗАНЯЛИ УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ПІД КОМАНДОЮ АТАМАНА ЗЕЛЕНЯКА.

Селяни підпирають українські революційні війска проти большевиків.

ВІДЕНЬ, 27. цьвітня. — Телеґрама зі Станиславова доносить, що українські большевицькі жовніри опускають свої полки. Київ відобрали від большевиків революційні війска під командою атамана Зеленяка. З виїмкою кількох сусідних сіл здобули вони цілий округ. Українські селяни дають поміч революційним війскам проти большевиків.

Зелізничий шлях, який веде з Києва до Конотоп в напрямі Москви, находить ся в руках українських революційних війск. Один большевицький полк перейшов на їх сторону.

УКРАЇНЦІ РОЗОРУЖИЛИ В ГАЛИЧИНІ 2.000 БОЛЬШЕВИКІВ.

Большевицькі війска спішили з Росії на поміч мадярським комуністам.

ЦІРІХ (Швайцарія), 29. цьвітня. — Українці розоружили в Галичині відділ большевицького війска, числячий 2.000 жовнірів, який робив зусиля передістати ся на Угорщину, як се доносять віденські часописи.

РУМУНСЬКІ ВІЙСКА ОПОРОЖНИЛИ ЦІЛУ БЕСАРАБІЮ.

Большевицькі війска обсадили лівий берег Дністра.

ЛОНДОН, 28. цьвітня. — Румуни опорожнили цілу Бесарабію і червона армія війшла на бесарабську територію, як се доносить нинішний урядовий большевицький звіт, який одержано бездротним телеґрафом з Москви.

Большевицькі війска, як се говорить ся в звіті, обсадили лівий берег Дністра, почавши від Рибниці аж до устя ріки.

Большевицькі війска здобули на Кримі місто Теодозію (Каффу).

ЛОНДОН, 27. цьвітня. — Російська урядова бездротна телеґрама доносить, що большевицькі війска здобули на Кримі місто Теодозію (Каффу).

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

МАДЯРСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ГОТОВЛЯТЬ СЯ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ РУМУНІВ І ЧЕХІВ.

Орґанізують з великим поспіхом робітничу армію для оборони саветського правительства.

БУДАПЕШТ, 28. цьвітня. — Военне положенє на Угорщині стає щораз труднійше. Румунські війска заняли Дебречин. В Будапешті панує піднесений настрій. Мешканці міста видять, що неприятель окружає їх зі всїх сторін.

Румуни мають намір разом з Чехами заняти цілу Угорщину. Се викликало рішуче становище мадярського саветського правительства оружною силою здержати наступ ворогів. В обороні саветського правительства заряджено мобілїзацію всїх средств.

Саветське правительство заходить ся передівсім коло утвореня сильної армії і привернення строгої карности. В Будапешті орґанізують ся робітничі полки. Нині відійшло відси вісім таких полків на боевий фронт. Серед робітників панує великий запал. Робітничі батальони зорґанізовані після їх занятя і маширують під червоними прапорами.

Серед робітників панує сильне обуренє проти аліянтів, які хочуть позбавити мадярський пролетаріят саветського правительства і привернути назад економічну силу капіталїстів.

611 закладників з кляси буржуазії.

БЕРЛІН, 29. цьвітня. — Одержані вісти доносять, що комуністи в Будапешті увязнили 611 визначних членів кляси буржуазії і держать їх яко закладників.

Один з народних комісарів заявив, що „вони заплатять своєю кровою за кождий крок, зроблений Румунами в границях Угорщини“.

НА ЛИТВІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Польські війска наступають на Минск.

ПАРИЖ, 29. цьвітня. — Польські війска, як прогнали большевиків з Вильни, посувають ся тепер в напрямі Минска, як се доносить бувший міністер загр. справ, Васілевскі.

Його інформації в справі военних операцій польських війск на Литві звучать:

„Польські военні операції на Литві не мають на цїли випередити рішенє мирової конференції або загорнути литовські і білоруські землї проти волї населеня. Цїлию тих операцій є хоронити мешканців перед наступом большевиків“.

Освободженє Литви і Білоруси, як се заявив Васілевскі, положило би конець плянам большевиків перевести наступ через сї землї на Польщу.

На Литві большевики мали убити 5.500 людий.

КОПЕНҐАҐЕН, 26. цьвітня. 1.000 женщин і 4.500 мущин мало згинути з рук большевиків в західних краях Росії, як се доносить телеґрама з Риґи.

Телеґрама з Лїбави, яку одержано в Берлїні, подає нині, що аліянти відтяли для Лотвії доставу поживи, аж доки не буде утворенє там нове правительство.

---o---

Естонське правительство уступило.

ЛОНДОН, 28. цьвітня. — Німецька бездротна телеґрама доносить, що естонський міністер загр. справ проголосив резиґнацію естонського кабінету міністрів. Кабінет вніс резиґнацію на руки установчих зборів. Резиґнацію збори приняли, але поручили йому дальше веденє державних чинностий аж до часу утвореня нового кабінету.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Фінська армія добровольців розпочала наступ проти большевиків.

ЛОНДОН, 26. цьвітня. „Кронікел“ доносить, що фінська армія добровольців розпочала наступ проти большевиків, маючи правдоподібно на цїли здобути мурманську зелїзницю. Боротьба розпочала ся.

Кампанія фінської армії проти большевиків причинить ся до злекщеня напору большевиків на аліянтів. Фінські війска загрожують ліве крило большевицької армії.

Фінські війска заняли Олонець.

ЛОНДОН, 28. цьвітня. — Війска фінських добровольців заняли від большевиків місто Олонець, на північ від Петрограду, і в місті утворено провізоричне правительство, як се доносить нинішна телеґрама з Гельзінґфорсу.

Большевицькі війска уступили 30 миль на схід від міста. В битві втратили вони 600 в полонених.

Большевики аґітують серед російських війск на півночи.

ЛОНДОН, 28. цьвітня. — В нинішнім урядовім звіті говорить ся, що большевики ведуть дальше аґітацію серед північно-російських війск.

„Полк, зложений з мешканців Карелії, позістав вірний аліянтам помимо аґітації большевиків, які робили зусиля переманити його на свою сторону“, доносить урядовий звіт.

Війска адм. Колчака зближають ся до Самари.

ПАРИЖ, 28. цьвітня. — Війска адм. Колчака посувають ся здовж полудневої відноги сибірської зелїзниці і находять ся у віддаленю всего 40 миль на схід від Самари, як се доносить телеґрама, яку одержали тутешні російські комісарі з Омска, столиці сибірського правительства адм. Колчака.

Сибірські війска посувають ся також здовж північної відноги сибірської зелїзниці, де вони заняли Ґлазов, на схід від Вятки.

Трета середна колюмна війск адм. Колчака заняла Саропіль над рікою Камою, допливом Волги. Її цїль заняти Симбірск, скоро лише ріка буде вільна від ледів, які почали вже ломити ся.

Большевики переносять війска з півночи на сибірський фронт.

АРХАНҐЕЛЬСК, 26. цьвітня. — Большевицькі скріпленя, які недавно прибули на північний фронт, щоби розпочати тут загальний наступ проти аліянтів, перенесено на сибірський боевий фронт, щоби здержати наступ армії адм. Колчака.

Селяни потверджують вістку про бунти серед большевицьких війск в Больших Озерках перед їх опорожненем. Ворохобню здавлено силою. Богато большевицьких дезертирів бореть ся тепер в рядах війск аліянтів проти большевиків.

Над рікою Двиною і Вагою є чинні лише патрулї, але загалом на боевім фронті на полудне від Арханґельска панує спокій.

„Христові полки“ під проводом батюшків.

АРХАНҐЕЛЬСК, 28. цьвітня. Московські „Ізвестія“ доносять, що на боевій лінії в армії адм. Колчака появили ся недавно так звані „Христові полки“. Сї полки стоять під командою попів, одітих в церковні ризи, з хрестом в руках. Вони відзначають ся великою хоробростию.

Американські війска з північної Росії повернуть небавом домів.

АРХАНҐЕЛЬСК, 27. цьвітня. — Американські війска постепенно покидають боевий фронт і роблять приготованя до подорожі домів, яка наступить, скоро лише плавба буде уможливлена. Їх місце на боевім фронті займають нові війска російські, яких вправляють до военної служби американські і англійські офіцири і підофіцири.

Під теперішну пору вже нема Американців на боевім фронті коло Пінеги або Кадиша. Лише на боевім фронті над Двиною і Вагою є ще трохи Американців.

Російські бранці мають небавом повернути з Німеччини домів.

ПАРИЖ, 28. цьвітня. — Комісія ради міністрів загр. справ дискутувала над справою відосланя російських бранців з Німеччини домів. Працю в справі перевезеня російських бранців до Росії недавно тому застановлено, бо заходила небезпека, що вони впадуть жертвою большевизму. Тепер є загальне переконанє, що ся небезпека вже не істнує.

Злучені Держави є заступлені в сїй комісії через ґенерала МекКінстрі і адмірала А. Лонга.

Николай Николаєвич в Італії.

РИМ, 25. цьвітня. — Бувший головний командант російських війск, великий князь Николай Николаєвич, і його брат, великий князь Петро Николаєвич, висїли враз зі своїми родинами в Ґенуї. Вони прибули туди з Царгорода на англійськім военнім кораблі „Лорд Нелсон“.

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Італійський парлямент годить ся з політикою Орлянда.

РИМ, 29. цьвітня. — При голосованю в справі довіря правительству Орлянда було 382 голосів за, а лише 40 проти. Проти голосували посли соціялістичні.

Ллойд Джордж перестерігає Орлянда.

ПАРИЖ, 29. цьвітня. — Анґлїйський премієр Ллойд Джордж вислав до Риму одного зі своїх довірних приятелів, щоби особисто порозуміти ся з премієром Орляндом.

Бажанєм Ллойда Джорджа є успокоїти Орлянда, а рівночасно представити йому, що влученє Фюме до Італії або відданє сеї пристани під контролю Італії є дуже трудне, а то й зовсім неможливе.

Італійці нагромаджують війска в Істрії.

ПАРИЖ, 29. цьвітня. — Нинїшна телеґрама з Риму доносить, що народна рада у Фюме повідомила премієра Орлянда, що місто ухвалило злучити ся з Італією і передало власть в руки ґенерала Ґраціолє.

Батальон англійського війска, який удержував лад у Фюме, опустив місто, щоби оминути непорозуміня з війсками італійськими. Італія скріпила сильно свої війска, нагромаджені в Істрії.

Італійці зневажили американський прапор.

ПАРИЖ, 29. цьвітня. — Американські офіцири, які нині прибули з Італії, оповідають, що в Медіоляні зірвано американський прапор з ґоловної кватири Червоного Хреста і товпа обурених Італійців його подоптала.

Офіцири оповідають, що заява президента Вілсона в справі Фюме викликала ворожий настрій супроти Американців. Американські офіцири бояли ся ходити по улицях у військових мундурах, щоби не дражнити розгніваних Італійців.

---o---

Соціялісти за незавимостию Палестини.

АМСТЕРДАМ, 29. цьвітня. — На міжнародній соціялістичній конференції в Арнгем принято резолюцію, щоби з Палестини утворити независиму державу і допустити її до ліґи народів.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКІ МИРОВІ ДЕЛЕҐАТИ ПРИБУЛИ ДО ВЕРСАЛЮ.

Мирові услівя аліянти предложать їм в пятницю.

ПАРИЖ, 29. цьвітня. — Головні члени німецької мирової делеґації прибули нині о год. 9.30 вечером на стацію Вокресон, відки самоходами віділали до Версалю.

У Версалю переїздили німецькі делеґати через улиці без жадного випадку і без поліційної охорони. Улиці, які дотикають палати, призначеної на головну кватиру німецької делеґації, замкнено для публики.

З причини проголошеня з нагоди 1. мая 24-годинного страйку предложенє мирових услівий німецькій делеґації буде припізнене. Загально надіють ся, що мировий договір буде предложений доперва в пятницю.

ПЕРШЕ ЗАСІДАНЄ ЛІҐИ НАРОДІВ ВІДБУДЕТЬ СЯ У ВАШІНҐТОНІ.

Сер Ерік Друмонд іменований першим головним секретарем ліґи народів.

ПАРИЖ, 29. цьвітня. — Принято ухвалу, щоби перше засіданє ліґи народів відбуло ся в жовтни у Вашінґтоні.

Воно відбудеть ся в „Білім Домі“ під проводом президента Вілсона.

Всї члени мирової делеґації, які брали участь в дискусіях над сею справою, приняли повисше наведену ухвалу одноголосно.

Першим ґоловним секретарем ліґи народів іменовано сер Еріка Друмонда з платнею $25.000 долярів річно. Такусаму квоту призначено на удержанє канцелярії і канцелярійного персоналу.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німецький цісар Вільгельм буде поставлений перед суд.

ВАШІНҐТОН, 28. цьвітня. — Комісія для вислідженя виновників війни предложила нині мировій конференції проект в справі установленя суду над бувшим німецьким цісарем, Вільгельмом. Проект обіймає чотири артикули і він буде предметом дискусії на нинїшнім засіданю мирової конференції.

В проекті пропоновано военний трибунал, зложений з пятьох судіїв, представників Злучених Держав, Анґлії, Франції, Італії і Японії.

Носке робить приготованя до здобутя Монахії.

БЕРЛІН, 28. цьвітня. — Німецький міністер оборони, Ґустав Носке, іменований головним командантом всїх війск німецького правительства, які ведуть военні операції проти монахійських комуністів.

Носке робить приготованя, щоби можливо як найскорше стягнути достаточну силу війск і відобрати Монахію з рук комуністів.

Правительственні війска облягають Монахію.

БЕРЛІН, 29. цьвітня. — Правительственні війска, які окружили Монахію, заняли кілька сіл в околиці Монахії і атакують саме місто.

Правдоподібно прийде до кровавої облоги. Провідники комуністів розпочали переговори з правительством.

В Саксонії проголошено военний стан.

ЛОНДОН, 27. цьвітня. — Бездротна телеґрама німецького правительства доносить:

„Німецьке правительство проголосило в Саксонії для удержаня ладу военний стан, поручаючи саксонському правительству видати конечні до сього зарядженя.

Положенє в Липску і в промисловім окрузї коло міста Дрезден є критичне.

Ґен. Гінденбурґ уступив.

КОПЕНҐАҐЕН, 29. цьвітня. — Полевий маршалок Гінденбурґ уступив зі становища головного команданта німецької армії і удав ся на свою посілість в провінції Ґановер, як се доносить нинїшна телеґрама з Берлїна до „Політікен“.

Місце Гінденбурґа має обіймити бувший німецький контрольор поживи, ґен. Ґренер.

В ЧЕХІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Вивласненє великих земельних посілостий в Чехії.

ВАШІНҐТОН, 29. цьвітня. — Чесько-словацькі установчі збори приказали вивласнити великі земельні посілости в Чехо-Словаччині, як се доносить телеґрама з Праги до Перґлера, комісара чесько-словацької републики у Вашінґтоні.

Після сього закона держава перейме 3,250.000 акрів управної землї і 7,500.000 акрів ліса, що вистарчить на господарства для 430.000 родин. Після нового закона будуть вивласнені всї земельні посілости, які числять поверх 375 акрів управної ріллї і поверх 250 акрів ліса.

На случай, коли земля належить до цісарської родини або до осіб, які підчас війни допустили ся зради супроти чесько-словацької републики, держава не буде платити жадного відшкодованя.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ В СТАНИСЛАВОВІ.

До якогось часу в Европі і в Америці вірили Полякам, що Галичина се польський край, та що вона разом з Краківщиною має належати до Варшави. Польська шляхта і вшехполяки під командою Падеревского і Дмовского як могли так підшивали свої злодійські пляни заграницею. Старались, аби правда від українського народу не дісталась ані до західно-европейських країв, ані до Америки. Звязались були в Парижи з московськими панами і навіть намагались, аби не пущено українських делєгатів до Парижа, представляючи їх яко большевиків. Однак завзяте українського народу, котрий боров ся і ще бореть ся серед незвичайно трудних відносин і проти ляцьких панів і проти большевицьких наїзників, остаточно промовило і до аліянтів і переконало їх, що польські і московські пани ширять тільки підлі брехні про український нарід.

Перші Американці не хотіли вірити польським і московським панам і, щоби дізнатись про правду, зачали посилати своїх людий до Галичини і на Україну, аби самі розвідались про правдивий стан річий. Між иншими були там кореспонденти американської Союзної Преси (Есошіейтед Прес), найбільшої ґазетної орґанізації на сьвіті, котрі представили у своїх кореспонденціях справу безсторонно і справедливо.

Кілька з тих кореспонденцій подали ми вже були в мові українській і англійській, а отсе подаємо знова одну, яку кореспондент Союзної Преси прислав листом до американських часописий.

Ся кореспонденція в українській мові звучить:

СТАНИСЛАВІВ, Західна Україна (кореспонденція Союзної Преси), дня 18. марта. — Велике занепокоєнє запанувало в сій столиці західної української републики з причини становища аліянтів по виданю ультимату міжаліянтською місією у Львові, що колиб Українці відновили воєнні операції проти Поляків, то мусять відповісти за наслідки. Теперішні хвилеві воєнні успіхи мали великий вплив на українські війська, але тут не мали великого впливу.

Положенє в тій столиці є майже таксаме, як було в Польщі в грудни. Тут дуже побоюють ся дальших успіхів большевиків на Україні, де вони доси ще держать Київ, хотяй українські військові власти заявляють, що вони всилі відперти большевицькі війська протягом місяця, особливо, коли їх перестануть нападати війська польські і румунські. **Але всетаки в західній Україні є більше порядку тепер ніж було в Польщі місяць тому назад.**

Справа з поживою стоїть тут ліпше. Мясо продають по 30 центів за фунт, хотяй ціна хліба і цукру ще висока. Ліки, мило, одіне тяжко купити і ціни на сї товари високі. Вказують на те, що цілий край східної Галичини був полем бою австрійських і російських армій протягом чотирох літ, а деколи навіть полем турецьких і німецьких наїздів, і всі вони забирали збіже і худобу від народу. Се слід сказати особливо про Німців, котрі після слів селян **„показались гіршими злодіями ніж Москалі"**.

Домашну худобу тяжко де здибати. Ціла рівнина краю між Львовом і Станиславовом є зруйнована і лежить облогом. **Рідко де можна подибати дім, хиба зелізничу стацію, але і ті стації переважно знищені гарматним огнем. Рідко де можна подибати корову, вівцю, коня. На цілих милях піль, які тепер з надходячою весною зачинають зеленіти, показують ся довгі ряди окопів і кільчастого дроту, який висить безладно; денеде викопи на гармати і часто хрести, котрі означають могили, оставлені за походами армій.**

Зелізничі поїзди, які тягнуть льокомотиви, опалювані дровами, біжать понад ріки через деревляні мости, поставлені на місце сталевих, знищених в часі війни.

Станиславів більше знищений російськими й австрійськими та болгарськими арміями ніж Перемишль або Львів. Ані в Перемишли ані у Львові нема великих знаків сьвітової війни, але у Львові видно знаки теперішної боротьби між Поляками і Українцями. **Середина Станиславова знищена гарматами огнем.** З многих бізнесових камениць остались тільки румовища. Се треба сказати особливо про красну Сапіжинську улицю, де російські й австрійські кулі нанесли знищене. **Катедра, яка є одною з найстарших і найкрасших, є вчасти знищена, а її знищені вікна забито дошками.**

Але всетаки справи нового українського правительства поступають наперед, а його провідники сподівають ся, що приїзд иншої аліянтської місії подасть їм моральну поміч.

Народні демократи є на ділі сильнійшою партією, але соціялісти дуже маніфестують свою силу, що вони робити можуть, бо доси ще не було виборів. **Соціялісти тут мають меньше сили, почасти через те, що серед Українців нема шляхти так як серед Поляків, і тому, що большевицька пропаганда не приймає ся серед народу.**

Тісна злука, яку довершено між східною і західною Україною, і положенє в Києві, надають сьому місту вид як у давній Руси. Селяни носять народні одяги, а серед них видно і українських козаків, в довгих синїх або сивих жупанах, підшитих кожухом, і в червоних штанах та високих чоботах, і з короткими шаблями, із срібними прикрасами.

В театрах виставляють українські штуки, в яких співаки промовляють піснею до серця народу, як приміром піснею „Сльози України" і українською марселєзою „Ми Гайдамаки", в якій взиває ся українських козаків до боротьби проти ворогів-наїзників. Ті пісні нарід приймає з великим одушевленем, яке вказує, як глибоко вони зворушують національні почуваня.

ЧИ Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗА?

Як нема, то кождий сьвідомий Українець повинен постаратись, щоб заснувати його.

До заснованя нового відділу У. Н. Союза потреба на початку не меньше як 6 нових членів.

По близші інформації в справі заснованя нового відділу треба зголошуватись листовно на адресу головного рекордового секретаря У. Н. Союза.

S. MILANOWYCZ
P. O. Box 76 — Jersey City, N. J.

ОСНОВАНЄ ВОЄННОЇ БІБЛІОТЕКИ І МУЗЕЮ В ПАРИЖИ.

Заходами д. і д-ки Анрі Леблянк і постановою французького парляменту основано в Парижи при міністерстві просьвіти і красних штук Воєнну Бібліотеку і Музей, в яких мають бути зібрані матеріали з цілої минулої міжнародної війни. Длятого ся бібліотека і сей музей, які будуть загально доступні, будуть мати міжнародний характер і властиво можна їх вважати міжнародними. Будуть вони цінні для цілого культурного сьвіта, а зокрема для дослідників і вчених, що будуть студіювати минулу міжнародну війну, її причини і наслідки.

Важною справою є, аби й український відділ був там заступлений як можна найвсесторонніше.

Управа Воєнної Бібліотеки і Музею звернула ся до У. Н. Союза з просьбою о прислане річників „Свободи" та инших видань, які вас з часу минулої війни. У. Н. Союз буде старатись воєнні задоволити бажанє управи, а крім того повинні також пробити і другі українські інституції в Злучених Державах, Канаді і в Бразилії та післати всі свої видання або якінебудь наші збірки чи памятки з воєнного часу на подану в долі адресу Воєнної Бібліотеки і Музею в Парижи.

Ред. „Свободи".

• • •

Письма, які прийшли до У. Н. Союза в Злучених Державах, в перекладі на українську мову звучать:

ФРАНЦУСЬКА РЕПУБЛИКА.
МІНІСТЕРСТВО ПРОСЬВІТИ І КРАСНИХ ШТУК.
Воєнна Бібліотека і Музей.
(Заложені збірками Henri Leblanc).
№ 8361.

Париж, дня 31. марта 1919.

До Секретаря Українського Народного Союза,
83 Grand St., Jersey City, U. S. A.

Пане Секретар!

Маю честь звернути Вашу ласкаву увагу на повідомленє Воєнної Бібліотеки і Музею, яке знайдете в залученю, та просити Вас, щоб Ви вписали се заведенє до лісти передплатників на **„Свободу"**, почавши від січня 1919, включно.

Я був би Вам дуже вдячний, колиб Ви могли обдарувати Воєнну Бібліотеку і Музей колекцією всіх чисел „Свободи", виданих від серпня 1914 до січня 1919, або бодай відступити їм сю колекцію (річники) під такими услівями, які в сім случаю будете ласкаві мені подати до відома.

Булоб вельми гарно, щоб під сю пору в Парижи, в правительственім інституті, широко відчиненім для всіх читачів, знаходились колекції докладних і достовірних документів про народности, яких доля рішаєть ся на мировім конґресі. Се є у Вашім власнім інтересі пропаґанди, щоб Ви були в безпанстних зносинах з нами.

Колиб якібудь инші Ваші публікації були, після Вашої гадки, інтересного змісту для нас, то я був би Вам вдячний за звернене на се моєї уваги.

В надії, що схочете ласкаво згодитись на мою просьбу, прошу Вас, пане Секретар, приняти запевненє мого глибокого поважаня.

Генеральний Секретар,
Т. Пуаніе.
(T. Poinier).

МІНІСТЕРСТВО ПУБЛИЧНОЇ ПРОСЬВІТИ І КРАСНИХ ШТУК.
Військова Бібліотека і Музей.
39, Rue du Colisee, Paris, (8 eme).

КОРОТКЕ ПОВІДОМЛЕНЄ:

Народна інституція Військової Бібліотеки і Музею, заложена парляментарним рішенє, є призначена на збиранє, порядкованє та списуванє головного змісту французьких і чужосторонних матеріалів у справах війни і житя народів, що воювали, і тих, що були невтральні підчас війни. Ходить о те, щоб нагромадити та легко користуватись матеріялами, які пізнійше послужать в писаню історії сучасних подій, і до слідженя від теперішних подій численних питань в кождім напрямі (політичнім, економічнім, суспільнім і т. д.), які повстануть.

Ся інституція містить **Бібліотеку і Музей.**

Виданє і документи адміністрацій та заведень, товариств і груп промислового, рільничого, торговельного, фінансового, філянтропійного і т. п. характеру; журнали і періодичні перегляди; книжки і брошури; твори і розвідки для пропаганди; мапи і т. п., се головні документи Бібліотеки. Треба до того додати виділ для рукописий, в що повинні увійти переписки учасників війни, нотатки походу та оповідання з полону.

Музей утворений з документів та ілюстрованих рисованих предметів, як: образи, оповіщеня, популярні види, пляни й зариси, фотографії, різьби, порцеляни і фаенси, медалї, вінєти, грошеві переказы, воєнні значки, перешиті листки, штуки і забавки; предмети вироблені жовнірами, вязнями, раненими, калїками; прикраси й памятки всїлякого рода. Ті колекції є виставлені на публичний вид на сталих або тимчасових виставах.

Тож ся нова інституція повинна прибрати, о скільки можна характер наукового заведеня, разом з заведенєм популярної просьвіти.

Вона вже посїдає богатства. По відозві, задля рішеня самого парляменту, щоби приймати подарки приватних збірок, вона від початку здобула те, що д. і д-ка Анрі Леблянк гадали створити від 1914 р., яка своєю ріжнородностию і достатком становить красну підставу для розвою на будуче.

Сподїваємо ся, що можемо числити на успіх сего патріотичного діла, задля щедрости всїх тих, що посїдають документи. Якийнебудь кусник, якийнебудь допис, друк або рисунок жовніра, якийнебудь виріб, що здасть ся не представляє історичної вартости, може мати правдиву вартість у збірці.

Тож вивосаженє народних колекций Воєнної Бібліотеки і Музею повинно бути завданєм всїх і кождого зосїбна. І дуже незначні дарунки будуть приняті з вдячностию, яко жертва на створенє сего історичного інституту сьвітової війни, який закладасть ся, а який поможе до розвитку інтелектуального та морального впливу Франції.

Всю переписку і висилки можна посилати оплачені на слїдуючу адресу:

Monsieur le Ministre de l' Instruction publique et de Beaux-arts, Bibliotheque et Musee de la Guerre, 39 rue de Colisee, Paris (VIII).

ПРОЄКТ ІНСТРУКЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ В ПАРИЖИ.

По інструкції Директорії У. Н. Р. українська делеґація в Парижи має своїм завданєм добити ся на мировому конґресі перед державами всього сьвіта визнаня самостійности української Народньої Републики.

Для того, аби се велике завданє було виконано, вважаю конечним подати до відома членів делеґації слідуючі інструкції:

I. СКЛАД І ПОДІЛ ДЕЛЕҐАЦІЇ.

По остатньому розпоряженю Директорії і міністерства закордонних справ делеґація складаєть ся:

1) Голова делеґації: п. Григорій Сидоренко.

2) Члени делеґації: пп. Василь Панейко, який є одночасно товаришем голови; Петро Дідушок, секретар делеґації; Борис Матюшенко, Олександер Шульгин, Сергій Зархі, Микола Левицький, Олександер Севрюк і Дмитро Ісаєвич.

3) Радники фаховці: пп. Сергій Шелухин, Володимир Тимошенко, Степан Томашівський, полковник Володимир Колосовський, Іван Петрушевич, Макар Кушнір, Осип Меґас і Федір Савченко.

4) Два помічники секретаря: пп. Антін Петрушевич і Михайло Рудницький.

Канцелярія делеґації: директор канцелярії п. Микола Чечель; діловод п. Михайло Лучинський; помічник діловода п. Добродієва; завідуючий хазяйством п. Сергій Трубецький; двох курієрів: Михайло Геронімус і Рабинович; дві машиністки: Рачинська і місцева Француска; портієр місцевий Француз.

II. ПРАВА І ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНІВ ДЕЛЕҐАЦІЇ.

а) Голова делеґації.

1. На чолі делеґації стоїть голова, який являєть ся одиноко відповідальним за цілу делеґацію і її роботи. Він має право входити в офіціяльні зносини з представниками всіх держав, складати устні і письменні офіціяльні і обовязкові декларації, заяви, вести переговори, підписувати державні трактати, договори, дипльоматичні ноти і всі другі офіціяльні папери; загалом: представляти Українську Народню Републику на вні.

2. Підчас його відсутности відповідальною особою з правами голови являєть ся товариш голови. Товариш голови може вступати в права і обовязки голови тільки по відповідній передачі йому сих прав і обовязків головою делеґації; вимок становить тільки нагла смерть голови, нечайна тяжка хороба, або причини вишної натури, які унеможливлюють передачу влади голови його товаришеви. На випадок, як би голова і його товариш — по обставинам від них незалежним — не могли виконувати своїх прав і обовязків, таке право переходить провізорично на одного з членів делеґації, вибраного колеґією членів делеґації. Нововибраний голова сповняє свої обовязки до часу затвердженя його українським урядом, або коли уряд назначить нового голову делеґації.

Замітка: Адміністраційна і хазяйська сторона делеґації остає тільки в руках голови. Товариш голови, або член делеґації має право давати розпорядженя адміністративного характеру тільки за попередною згодою голови, або коли голова находить ся в таких обставинах, що порозуміне з ним є неможливе.

3. Вся праця делеґації проводить ся шляхом наказів по делеґації, видаваних головою, вписуваних в книгу наказів, а підписуваних головою і директором канцелярії.

4. Всі звільненя, розпорядки і розділ роботи делеґації належать виключно голові делеґації.

5. Без порозуміня і згоди голови делеґації поодинокі її члени не мають права давати ніяких заряджень ані адміністративного так також і політичного характеру.

6. Члени делеґації виконують завданя, поручені їм головою делеґації, і про сю свою роботу докладають голові в часах на се призначених.

б) Члени делеґації.

1. Для допомоги голові в його політичній і адміністративній роботі являють ся відповідальні члени делеґації, котрі по інструкції У. Н. Р. творять разом з головою колеґію.

Замітка: Відповідальними членами делеґації являють ся члени делеґації, затверджені Директорією, і радники фаховці.

2. Всі справи політичного характеру порішають ся на засіданях колеґії. Засіданя мусять проводити ся обовязково протокольярно.

3. Колеґія порішує поставлені головою питаня дня голосованєм. Постанови колеґії одначе, порішені голосованєм, не являють ся обовязковими для голови делеґації і в поодиноких випадках він має право на своє ризико й відповідальність іти проти рішень колеґії. В таких одначе випадках рішенє голови про незгоду мусить бути затягнене в протокол.

4. Відповідальні члени делеґації мають право брати участь в нарадах колеґії з правом рішаючого голосу. Члени радники беруть участь в нарадах з дорадчим голосом.

5. Члени делеґації мають право заводити зносини, вести політичні балачки, виступати референтами в комісіях мирової конференції, взагалі вести дипльоматичну і політичну роботу з політичними і дипльоматичними кругами ріжних народів і груп, але лише по вказівкам і порозуміню голови делеґації. Про свою діяльність члени делеґації мусять давати звіти голові делеґації.

6. Самостійної (без порозуміня з головою) політичної і дипльоматичної роботи члени місії вести не можуть.

7. Члени делеґації є обовязані координувати свою роботу з загальною політичною лінією, наміченою на засіданях колеґії. Засіданя колеґії відбувають ся в міру потреби, не меньше як два рази на тиждень.

8. Член делеґації, який в своїй діяльности йде в розріз з загально наміченою лінією, повинен зрезиґнувати з членства, заявляючи про се голові або секретареви делеґації. Колиж член сього не зробить, то голова делеґації має право по порозуміню і за згодою колеґії завісити його у виконуваню поручених йому обовязків. Повне звільнене або відкликане з члена делеґації може бути переведене тільки по розпорядженю Директорії У. Н. Р.

9. Член делеґації має право відказати ся бути її членом. Відмова може бути переведена лиш мотивованою заявою, розгляненою на засіданю колеґії. Голова делеґації може відставки (резиґнації) не приняти. Часова неможливість праці (хороба) мусить бути стверджена лікарською колеґією д-ра Матюшенка і д-ра Зархі.

10. Член, котрий відказав ся від співробітництва в делеґації, або коли він звільнений з її членів, мусить з хвилею предложеня заяви, або одержаня офіціяльної відомости про звільненє, зложити на руки голови або секретаря делеґації свій мандат і передати той дипльоматичний пашпорт і документ, який означає його приналежність до делеґації.

11. На випадок повного відказу слухати ся голови делеґації голова має вільну руку вживаня таких чи инших заходів проти неслухняного члена делеґації.

12. Хлени місії мають право користуваня технічним персоналом тільки за порозумінем і згодою голови або секретаря місії. Технічний персонал остаеть ся виключно в руках голови і секретаря делеґації.

III. РОЗДІЛ ПРАЦІ ДЕЛЕҐАЦІЇ.

1. Делеґація має свій урядовий льокаль, в якому поміщаєть ся: бюро голови і його товариша, секретаря, саля для засідань, саля для принять і переговорів, бюро делеґації і бібліотека (читальня) делеґації.

2. Урядові години: що дня від 9 до 12 і від 3 до 6 години. В неділї і сьвята урядові години від 10 до 12. Голова приймає по всім справам кождого дня від 10 до 12 години, а товариш голови в загальних годинах урядованя.

3. Голова делеґації веде переговори, наради і конференції з офіціяльними вищими представниками всіх держав.

4. Члени делеґації: Др. Панейко, Шульгин, Матюшенко, Зархі, Левицький і Севрюк ведуть політичні і дипльоматичні переговори з політичними кругами ріжних народностий і орґанізацій по вказівкам голови.

5. Радники фаховці, які опрацьовують научно і політично обґрунтовані доклади, реферати й меморіяли на мирову конференцію по всім питаням державного житя України, є: Шелухин, Тимошенко, Томашівський, І. Петрушевич, Кушнір, Меґас і Савченко.

6. Секретар являєть ся звеном поміж головою а членами делеґації з одного боку і делеґацією а політичними і дипльоматичними кругами чужих держав і народів з другого боку. Він веде протоколи засідань колеґії, дає всі офіціяльні звіти в справах місії, допильновує справности роботи делеґації і бюра делеґації. Свою роботу веде він по вказівкам і розпоряджењям голови.

7. Технічний персонал остає під проводом і вказівками голови і секретаря делеґації.

RED ARMY IN UKRAINE IS DISINTEGRATING.

Whole Country Made Too Hot for Invaders by the Incensed Peasants.

TROOPS DESERT IN MASSES.

Say They Want Only Rest and Peace. —Enemy Was Starved Out of Kiev.

Vienna, April 24, (Associated Press.) —The capture of Kiev from the Bolsheviki by partisians of General Petlura, the Ukrainian National leader, is interpreted here as signifying the ebb of the Bolshevist strength in Southwestern Russia. As soon as the Bolshevist troops came into contact with the untrained, but determined, forces of General Petlura, they deserted the Red standard and forced the Bolshevist leaders to give up Kiev.

It apparently had been the intention of Lenin and Trotzky to hold the Ukraine until the crops could be harvested and transported to Moscov and then to withdraw. Trotzky, as head of the Red Army, used all his skill in attempting to subjugate the Ukraine. The Bolsheviki penetrated the country in four sections. First came agitators and next marauding bands to strike terror. These were followed by larger bodies of troops made up of foreign elements. Last came Soviet troops, headed by Bolshevist commissioners. Iron discipline was maintained by Chinese assassins who executed all soldiers who revolted against orders.

The Soviet troops commanded by the commissioners were not expected to fight, but to preserve order. Discontent with the discipline enforced by the commissioners, however, has led to large desertions from the Soviet ranks, including thirty thousand men of the Bolshevist first army to General Petlura near Homel, in the Pripet region, last week.

General Petlura had so arranged matters through his agents that the Soviet troops were able to desert in perfect safety to themselves in condition that they would lay down their arms.

General Petlura, who played a waiting game in his campaign, is backed up by the sentiment of the Ukrainian peasants. For two months the latter had been the victims of the Bolshevist plan, their holdings of livestock having been reduced after the manner of things in Great Russia so that each peasant was reduced to possession of one hog, one cow, and one horse. Notwithstanding this the peasants were expected to raise big crops. So they abandoned the cultivation of the fields and took up arms.

The Ukrainian Commander in Chief followed a plan drawn up by his Chief of Staff, Colonel Melnik, a Galician artillery officer of much experience in the Austrian Army. By degrees he worked from Rovno to Irpin, fifteen miles northwest of Kiev, and began cutting off the provisions for the latter city. The whole country soon became too hot for the Bolsheviki, who had been weakened by their Odessa and Bessarabia adventures.

ДО УКРАЇНЦІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Кампанія за Побідною Позичкою Свободи вже зачала ся.

Се остання позичка, яку Злучені Держави затягають у свого народу.

Правительство Злучених Держав має повну надію, що нарід підіпре сю позичку таксамо щиро як підпер чотири попередні.

Весь нарід знає, що жадна держава на сьвіті не є така богата, сильна і непобідима як Злучені Держави. Тому жадна не може дати такого певного забезпеченя на кожду позичку як власне Злучені Держави.

Нині цілий сьвіт звертаєть ся за помічию в сторону Злучених Держав, бо всі держави і всі народи і всі вільні люди на сьвіті знають, що Злучені Держави се надія всіх, на тепер і на будуче, та хотять навязати приязні зносини з народом Злучених Держав.

А найбільшу надію на Злучені Держави мають ті народи, що доси були в неволі і щойно по упадку невільних держав стали вибиватись на волю. Вони знають, що нарід американський, який перший здобув собі повну і певну свободу і все боров ся за загально-людські ідеали волі, є найпершим, від котрого можуть сподіватись помочи не лише матеріяльної але і моральної.

А нарід український особливо бажає собі навязати як найприязнійші зносини із Злученими Державами.

Нарід український, котрий цілі століття терпів неволю, а так славно боров ся, аби її повалити, а здобути золоту волю, перший бажає зблизитись до народу американського.

Нарід український потребує тепер помочи матеріяльної, але більше він потребує помочи моральної; потребує підперти ся державою довго вижиданої волї. Він знає, що голос Америки в полагоді теперішних спорів в Европі богато значить і тому бажає собі помочи Злучених Держав для осягненя і забезпеченя повної волі і свободи для своєї України, на якої волю і богатства нападають ся вороги.

Він вірить, що Америка перша поможе Україні.

Українці, котрі жиють в Злучених Державах, знають се добре, і тому помагають, як тільки можуть, для навязаня тісних зносин між народом Злучених Держав і народом України.

Пора підчас кампанії за продажю Побідних Бондів Свободи є найліпшою нагодою до того, бо тут кождий має нагоду ділом сказати своє слово і показати, що так як він також весь український, загал хоче навязати зносини з народом Злучених Держав.

Нехай же Побідна Позичка Свободи станеть ся найліпшою нагодою для сеї красної цїли.

ПІДДЕРЖУЙТЕ ПОБІДНУ ПОЗИЧКУ СВОБОДИ.

Се для Вас остання нагода для занятя почесного місця у лісті „Домашних Патріотів"!

Се є Вашим сьвятим обовязком супроти Злучених Держав Америки!

Сим дасьте доказ Вашої льояльности і вдячности для сего правительства!

Се буде ознакою, що Ви гідні сего краю як і краю Вашого походженя!

Се є найскорша, найпевнійша дорога, якою поможете собі тут і Вашим родимцям в краю!

Се є найпевнійша і найліпша льокація в сьвіті сьогодня!

По близші поясненя звертайте ся **сейчас** до Вашого сьвященика, предсідателя свого товариства, працьодавця, банкира або до Місцевого Комітету Позички Свободи.

ДЕЛЄҐАТИ НА МИРОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ ВІД УКРАЇНЦІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Конгресмен Джеймс А. Геміл:

Др. Кирило Д. Білик.

ПОЛЬСЬКА БЕЗЛИЧНІСТЬ.

Такого дволичного, або ліпше сказавши, безличного народу, як Поляки, сьвіт ще не бачив. За доказами не треба довго шукати. Вистарчить переглянути польські часописи, друковані в Америці, і їх писанину порівнати з їх же писаниною, друкованою в англійських часописях і журналах.

В англійськім місячнику „Ді Ворлдс Ворк" за місяць марець с. р. читаємо довгу статю зпід пера Ігнаца Падеревского, теперішного премієра Польщі, п. н. „Нова мапа Европи і независимої Польщі". В ній між иншим пише батько нової Польщі таке: „І се правдою є, що Польща провадила богато війн. Вона провадила сотки війн, але ані одної в цїли заборчій".

Або таке: — „Польща була колискою світової свободи". — „Жаден Поляк не бажає влазити до національної індивідуальности Литовців або Уккраїнців".

Щодо східної Галичини то п. Падеревский пише таке: „Східна Галичина була домом українського національного розвою. Лише 25 процент населеня в тій части Галичини є Поляками, але помимо їх чисельної переваги Українці становлять меньше ніж 5 процент елементу, що занимаєть ся професією або торговлею".

Се булиб найважнїйші для нас уривки статі польського премієра. Та чи в тих словах п. Падеревского є богато правди? Ми прецїнь наочно переконались, що Поляки робили, що лише могли, аби запанувати над українським, литовським і иншими народами. Польські війска помагали московському ґенералови Денїкінови відбудувати царську Росію. Рівночасно Поляки помагали большевикам в наїздах на Україну. Поляки й доси провадять боротьбу в східній Галичині з Українцями лише тому, що хотять забрати її до Польщі.

Перечитаймо однак, що пишуть польські часописи про Українців. І так прим. „Дзеннік Шікаґовскі" з 11. с. м. пише між иншим таке: „Розпочали ся переговори. Ходило передівсїм о визначенє пограничної лінії. Поляки домагали ся лінії, що переходить через Камінку Струмилову (над Бугом, 38 км. на північний схід від Львова), Бібрку (30 км. на пів. схід від Львова) і Дрогобич (65 км. на півн. зах. від Львова). Сї домаганя, як бачимо, були дуже умірковані, бо в сути річи Поляки повинні би властиво домагати ся вицофаня „Русінуф" з цїлої Галичини, аж за Збруч, а тут як наперекір „Русїні" не лише що на лінію Камінки не зголили ся, а ще зажадали, аби Поляки вицофали ся поза Сян! Малибисьмо отже лишити гайдамакам для рабованя Львів, того великого защитника польської культури, котрий по геройськи від чотирох місяців боронить ся проти східного варварства".

Розумієть ся, що Полякам не ходить о самий Львів, в якім жиє понад 40 тисяч Українців; їм головно ходить о цїлу східну Галичину. Але як тут тепер погодити бажаня Поляків зі словами польського премієра, який сказав, що Польща нїколи не провадила заборчої війни? І чому властиво „Русїні" малиб вибрати ся аж за Збруч, коли в східній Галичинї, як пише п. Падеревский, жиє 75 процент Українців? Або: чи чоловіка, що боронить ся перед напасною собакою, можна назвати варваром?

В „Дзенніку Звйонзковім" з 9. цьвітня, в статї п. н. „Ратуй свих брацї" накликуєть ся Поляків, аби складали жертви на оборону Польщі. А подаючи причини, задля яких Поляки повинні давати свої лепти на справу польську, пише та часопись таке: „Дивись, он там і тепер ще твої рідні, братя, батьки в сірих одягах колесом окружили „маткен Польскен" і своїми грудьми засланяють її, боронять від нападу „Русінуф", Нїмцїв і большевиків".

Що Поляки боронять ся перед нападом Нїмцїв і большевиків, се може й правда, але щоби вони боронили ся перед Українцями — се одна і дуже велика брехня, якій нїхто не повірить. Противно, Українцї мусять боронити ся перед напасними Поляками, як се цїлий цивілїзований сьвіт бачить і знає.

Пощо тут Полякам дволичити?

В тій же самій шматцї з 11. цьвітня находимо таку польську цьвітку: „Коли Українцї облягали місто Львів, то затроювали його мешканців ґазами, вбивали на палї мущин і женщин... Прийде однак хвиля, що Українцї будуть жебрати ласки польської, але... заблудшим богато перебачаєть ся".

Що Українцї облягли Львів, се правда, але щоби вони саджали на паль мущин і женщин, се груба польська брехня. Невже редактор тої часописи думає собі і вірить, що коли Поляки колись саджали Українців на палї, то тепер тесаме роблять Українцї з Поляками?

Розумієть ся, що Поляки сего й хотїлиб, бо тодї моглиб сьміло сказати перед сьвітом: „Були ми, і доси є, великими варварами, але й Українцї не лїпші".

Дивуватись треба, чому той польський редактор не сказав ще приміром таке, що Українцї волочили боронами по головах людий, закопаних по шию в земли, що живим людям вибирали кишки, що женщинам відрізувано груди, що живих дїтий кидано на червоно розпечені грати, що з вірних свому краєви дерто паси... Адже того всего допускали ся Поляки на Українцях власне тодї, коли після слів п. Падеревского Польща була колискою сьвітової свободи.

Впрочім, як могли Українцї саджати мешканців Львова на палї, коли вони лише облягали Львів і були від Львова далеко? А як такого й допустились Українцї, то чому знова про се не писало ся в жадних часописях англїйських, лише в одинокім „Дзеннїку Звйонзковім"?

Чиста безличність польська тай тілки.

ЩО ТО Є БОЛЬШЕВИЗМ?

Недавно ще цивілізовані народи спільно боролись проти змагань мілїтарної автократії запанувати над цїлим сьвітом, а вже знова на горизонтї появила ся нова небезпека і думаючі люди починають питати себе, чи умучені війною сили цивілїзації не будуть мусїли ставати до нової боротьби. Европейські держави, а особливо сї, котрі тепер граничать з Росією, в сїм часї стоять на сторожі проти напливу большевизму, неначе би се була яка зараза радше, ніж система якоїсь політичної орґанїзації. Одначе опозиція не є загальною. Є такі люди в тих краях, які зовсім не противлять ся большевикам, але противно, вони симпатизують з ними та помагають їм у їх роботї. Та не лише в Европі, але і в Америцї та Канадї находять ся люди, які тїшать ся, коли почують се слово „большевики", та густо-часто на публичних зборах не боять ся назвати їх своїми товаришами або приятелями. І що се таке є, ті большевики? Чи вони справдї є такі страшні і небезпечні, щоби аж збройною силою треба було проти них виступати?

Відповідь на сї питаня є не дуже тяжка. Большевизм, се меньше-більше щось в формі соціялїзму. Але нинї соціялїзм не є такий дуже страшний і небезпечний для суспільности, щоб його було треба аж силою поборювати.

Соціялїзм прямо не є задоволений теперішним суспільним ладом, і він думає, що той лад можна зреорґанїзувати, себто запровадити новий лад, де-б не було приватної власности; значить, земля і капітал малиб належати не до поодиноких людий, але до всїх разом, мов спільна власність. Після соціялїстів всї богатства на землї і всї машини і знаряди, котрими здобувають ся ті богатства, мають належати не до кількох людий, але до цїлого загалу. Дуже добре, може собі і так бути, хотяй не знати ще, чи така реорґанїзація булаб якраз доброю. Але хто-б думав, що вона є добра і більшість людий пійде за його думкою, тодї у суспільним ладї наступилаб переміна, значить: замісць теперішного капіталїстичного ладу, ми малиб на сьвітї лад соціялїстичний.

А тепер придивім ся, в чім большевизм ріжнить ся від соціялїзму. Перше треба знати, що умірковпний соціялїст є демократичний. У нїм представляєть ся воля більшости народу, і та більшість чекає, доки весь загал переконаєть ся, що соціялїстична теорія є добра і хосенна. Большевизм знов не є демократичний. Большевизм притягає до себе найбільше таких людий, котрі найбільшу біду терпіли на сьвітї, або таких, котрим щастє недописало у теперішнім суспільним ладї, і хотяй би вони були й у меньшости, то вони таки силою хочуть накинути свою волю другим.

От, як приміром в Росії, або тепер і в Німеччинї дїєть ся. Там большевики не хочуть такого правительства, у котрім булоб репрезентоване цїле населенє краю. Після них — хто не є большевиком, не має права. Отже як бачимо, у большевиків нема тої толеранції, що у соціялїстів.

З иншої сторони ще, соціялїзм опирає ся меньше-більше на розумі. Кождий розумний соціялїст стараєть ся переконати противника і він вірить твердо в те, що прийде колись час, що люди переконають ся о вартости соціялїстичної науки і самі вкінци захочуть соціялїстичного ладу на сьвітї. Большевики не хочуть чекати. Вони силою накидують свою теорію другим, чи там хто переконаний або нї, але має так бути, як вони хочуть, і скінчило ся.

Отже большевики ширять свою науку огнем і мечем, а підставу під своє большевицьке царство закладають на трупах своїх жертв.

Коротко сказати: у большевиків брак людскости, або, як инакше звуть, гуманности. Їх проводирі не є християнами нї на словах, нї на дїлї. Може бути, що нові двері до надїй на сїм сьвітї якраз тепер мають отворити ся, але тих дверий не отворить ся закровавленим і заржавілим ключем тиранства і ненависти.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Сестрицтво Пресв. Діви Марії, від. 119, подає до відома всїм своїм членицям, що піврічний мітинґ відбудеть ся дня 4. мая б. р., точно о годині 3-тій пополудни. Всї члениці мають явити ся. Неприсутна членица заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Марія Бурка, пр.; Марія Літепло, кас.; Марія Білан, секр.

БЕНТОН, ІЛЛ. Відділ 166-тий У. Н. Союза буде мати піврічний мітинґ в неділю, 4. мая б. р. Місцевих і околичних Українців просить ся прибути на сей мітинґ і вписати ся в члени У. Н. Союза. Нових членів приймаєть ся за половину вступного. Користайте, Родимцї, з сеї нагоди і приступайте гуртом до нашої громади, бо де громада, то там і сила. — І. Добромильський, предс.; Т. Гук, кас.; Я. Міґелич, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітинґ відбудеть ся в суботу, 3. мая, о годині 5-тій пополудни, в німецькій гали, ч. 435 Мейн стр. Будеть ся принимати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — П. Похмурський, секр.

ВКЛАДАЙТЕ ОХОЧО!

ПОБІДНА Позичка Свободи є найповабнійшою льокацією фондів, яку колинебудь давало правительство Злучених Держав.

Ніяка инша льокація не дає чоловікови новочасної гадки такого незвичайного забезпеченя, з такими високими відсотками, як 4¾%-процентові Побідні Ноти.

Ви не можете відмовити собі не вльокувати свій капітал-так великий, на який позволяють Вам обставини.

Ідіть до свого банку нині — і позичайте по можности, щоби сповнити обовязок.

В НЮ ЙОРКУ Є 355 БАНКІВ І ФІЛІЙ, РОЗКИНЕНИХ ПО ВСІХ ЧАСТЯХ МІСТА. ВОНИ ВСІ Є ОТВОРЕНІ ДЛЯ ВАС ДЛЯ СПРАВ ПОБІДНОЇ ПОЗИЧКИ.

Богато банків зобовязали ся самі на 90 днів по 4¾% так, як платить правительство, випозичити гроші для тих, котрі хочуть купити Побідні Ноти Правительства Злучених Держав. Такі позички не будуть перешкаджати звичайному кредитови довжника.

Аби допомогти скінчити роботу се оголошене дають:

AMERICAN EXCHANGE NATIONAL BANK
ATLANTIC NATIONAL BANK OF THE CITY OF NEW YORK
AMERICAN TRUST CO.
BANK OF AMERICA
BANK OF CUBA IN NEW YORK
BANK OF EUROPE
BANK OF THE MANHATTAN CO.
BANK OF NEW YORK, NATIONAL BANKING ASSOCIATION
BANK OF THE UNITED STATES
BANKERS TRUST COMPANY
BANK OF WASHINGTON HEIGHTS
BATTERY PARK NATIONAL BANK OF NEW YORK
BOWERY BANK OF NEW YORK
BROADWAY CENTRAL BANK
BRYANT PARK BANK
CENTRAL MERCANTILE BANK OF NEW YORK
CENTRAL UNION TRUST CO. OF NEW YORK
CHASE NATIONAL BANK
CHATHAM & PHENIX NATIONAL BANK OF NEW YORK
CHELSEA EXCHANGE BANK
CHEMICAL NATIONAL BANK
CITIZENS NATIONAL BANK OF NEW YORK
COAL & IRON NATIONAL BANK OF THE CITY OF NEW YORK
COLONIAL BANK
COLUMBIA BANK
COLUMBIA TRUST CO.
COMMERCIAL TRUST CO. OF NEW YORK
COMMERCIAL EXCHANGE BANK
COMMONWEALTH BANK, NEW YORK CITY
CONTINENTAL BANK
CORN EXCHANGE BANK
EAST RIVER NATIONAL BANK
EMPIRE TRUST CO.
EQUITABLE TRUST CO. OF NEW YORK
FARMERS LOAN & TRUST CO.
FIDELITY TRUST CO.
FIFTH AVENUE BANK OF NEW YORK
FIFTH NATIONAL BANK
FIRST NATIONAL BANK
FRANKLIN TRUST CO.
FULTON TRUST COMPANY OF NEW YORK
GARFIELD NATIONAL BANK
GOTHAM NATIONAL BANK OF NEW YORK
GREENWICH BANK OF THE CITY OF NEW YORK
GUARANTY TRUST COMPANY OF NEW YORK
HANOVER NATIONAL BANK OF THE CITY OF NEW YORK
HARRIMAN NATIONAL BANK
HENRY J. SCHNITZER STATE BANK
HUDSON TRUST CO.
IMPORTERS AND TRADERS NATIONAL BANK OF NEW YORK
INTERNATIONAL BANK
IRVING NATIONAL BANK
IRVING TRUST CO.
ITALIAN DISCOUNT AND TRUST COMPANY
LAWYERS' TITLE & TRUST CO.
LIBERTY NATIONAL BANK OF NEW YORK
LINCOLN NATIONAL BANK OF THE CITY OF NEW YORK
LINCOLN TRUST CO.
MANUFACTURERS TRUST CO.
MECHANICS AND METALS NATIONAL BANK OF THE CITY OF NEW YORK
MERCANTILE TRUST & DEPOSIT CO.
MERCHANTS NATIONAL BANK OF THE CITY OF NEW YORK
METROPOLITAN BANK
METROPOLITAN TRUST CO. OF THE CITY OF NEW YORK
MUTUAL BANK
NATIONAL BANK OF COMMERCE IN N. Y.
NATIONAL BUTCHER & DROVERS BANK
NATIONAL CITY BANK OF NEW YORK
NATIONAL PARK BANK OF NEW YORK
NEW NETHERLAND BANK OF NEW YORK
NEW YORK COUNTY NATIONAL BANK
NEW YORK PRODUCE EXCHANGE BANK
NEW YORK TRUST COMPANY
PACIFIC BANK
PUBLIC NATIONAL BANK OF NEW YORK
SCANDINAVIAN TRUST CO.
SEABOARD NATIONAL BANK
SECOND NATIONAL BANK OF THE CITY OF N. Y.
SHERMAN NATIONAL BANK
STATE BANK
TITLE GUARANTEE & TRUST CO.
UNION EXCHANGE NATIONAL BANK OF NEW YORK
UNITED STATES MORTGAGE & TRUST CO.
UNITED STATES TRUST COMPANY OF NEW YORK
YORKVILLE BANK
W. R. GRACE & CO.'S BANK

МЕШКАНЦІ ЄГИПТУ.

Час від часу, як часописи ставляли нам перед очи випадки, що діють ся в тім далекім краю, в Єгипті, може неодин з нас бажав знати щось більше про сей край і його мешканців.

Єгипет, або край ріки Нілю, є одною з колисок людської цивілізації. Богато тисяч літ перед Рiздвом Христа чимало других народів жило житєм дуже простим. Єгипет мав свою власну високу культуру, сталий уряд, штуку читаня і письма і богато з його величавих будівель того часу, яких не діткнула ся рука могучого Хроноса (бога часу, що все нищить), лишили ся до нині і розбуджують в нас увагу і подив.

Єгипет знаходить ся в північно-східній части Африки, на півночи граничить з Середземним морем, а його простір сягає аж до рівника, обіймаючи провінції Нубію, Етіопію, Дарфур і инші. Властивий Єгипет розтягаєть ся від устя Нілю до першого водопаду коло Асуану і звичайно ділять його на горішний, середний і долішний. Головним містом є Каїро.

Одна часть Єгипту є урожайна і управлена; друга часть се головно піскова пустиня з деякими оазами (замешкалими місцями) на захід від Нілю. Клімат Єгипту горячий і сухий, однакож здоровий. В провінції Феюм є великі плянтації (ґороди, поля) рож; там же клімат і земля пригожа для бавовни, цукрових ростин, рижу, індіґа, огірків, мельонів і цибулї, а також для кукурузи і проса.

Металів в Єгипті нема, а тільки видобувають сіль, нітер, мармор, червоний ґраніт (камінь), східний алябастер і вапняк. Торговля в краю досить значна, а центром її є місто Александрія.

Копти — мешканці Єгипту.

Коптів уважають звичайно найстаршим християнським народом на сьвіті. Вони є потомками старих мешканців краю, які тримали Жидів в неволи. А хоч коптійська церква дуже свобідна, то мимо того в ній затримала ся коптійська мова, як кажуть, тасама, що була в часах фараонів (єгипетських панучих), а яку й сьвященики ледво розуміють.

Говорить ся, що поневолені народи вимирають. Араби запанували над Єгиптом в 7-мім столїтю, однакож Копти, почавши ще з тих часів, сильно боронять ся перед винищенєм. В першім столїтю арабського панованя Коптів завзято переслїдували. Вони ще нині показують величезні церковні двері, на яких повішено їх епископа, з котрого живцем здерто шкіру. Їх церкви рідко коли стоять при дорогах. Копти завсїди добре мали ся, отже в їх церквах були срібні плити, виложені дорогоцінними камінями образи, образи вирізувані на плитах з слоневої кости; а на те все ласомили ся їх вороги. І тому їх церкви, особливо ті, що побудували в старинних часах, напів заховані за величезними камінними валами, або за подрапаними, запорошеними стінами.

Помимо многих столїть переслїдуваня Копти задержали свою національність і свою релїгію і ані трошки не змішали ся з окружаючим їх народом.

Найстарша в сьвіті церква.

Підземну каплицю одної коптійської церкви в Старім Каїро уважають найстаршою християнською церквою. Говорять, що там є місце, на якім спочивала Сьвята Родина, коли була в дорозі до Єгипту. Чи так дійсно було чи ні, однакож се певне, що церква була на тім місци ще від першого столїтя.

Загально говорять, що Копти се умова сила серед єгипетського населеня.

Вони були будівничими, математиками, урядниками й секретарами протягом многих поколїнь. Вони до Арабів неподібні; вони люблять тяжко працювати і люблять роботу.

Каліф, який правив Єгиптом в середних віках, не любив Коптів і задумав був їх винищити. Однакож коли добре застановив ся, то прийшов до переконаня, що так позбудеть ся найкористнійшої части населеня, а тимсамим і весь рух в краю занепаде, отже занехав свою постанову.

На вигляд є дуже мала ріжниця між Коптами й Арабами. Говорять, що Копти білїйші і так можна їх від Арабів відріжнити. Що деякі з них білїйші, се правда, однакож є між ними також темні, як Араби. Коли оба народи живуть рядом понад тисячу літ, то не диво, що вони стали до себе трохи подібними.

Жінки не є відокремлені.

Був час, що Коптів змушували носити відмінну одежу, однакож нині сього нема. Коптійські жінки вбирають ся в „габару", себто чорний турецький плащ з каптуром, коли виходять з дому, але не мають „яшмака", себто заслони на твар. Богато з молодших жінок ходить навіть в капелюхах і приймають европейський одяг зовсім.

Копт [illegible] взяти ся. Коли Копти і магомеданина з рівної кляси порівнати, то Коптови признаємо висшість. Він з природи розумнійший і знає, як взяти перевагу.

Тимчасом малих арабських хлопців занадто обгодовують в материнських гаремах і їм зовсім незвісна втіха коптійських хлопців на вільнім сьвіті, де треба неодну перешкоду побороти.

В деяких містах горішного Єгипту Коптів є дуже богато. Се є особливо в Асіюті, де виробляють гафтовані сріблом шалї, чи хустки, на які був такий попит в кількох минувших літах.

Обгороджують ся мурами.

Звичаї довго задержують ся на селї і в сельських коптійських околицях можна знайти богато дечого, що нагадує старовину. Старинні Копти в давних часах мешкали серед камінних загород і там мали свої мешканя, церкви і все друге, що було потрібне. І ті „довари", як їх називають, можна і нині бачити. Брама вечером замикала ся, а отвирала ся раном. Так в ночи вони були безпечні перед якимнебудь ворожим нападом.

Дивні є коптійскі гробниці, в яких є не тільки трумна, але часто спорохнавілі меблї й одежа.

Копти фінансїсти.

Ізмаїл паша боронив Коптів так, що аж офіціялісти з його двора були невдоволені. Може до сього спонукувало його богато Коптів, бо Ізмаїл потребував богато гроша. А Копти знають спосіб доробити ся гроший, і між тими, що випозичають гроші, можна знайти богато Коптів; і власне ті дістають ся на високі становища, більші, ніж мали колинебудь передтим.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

[...]ьші жертви зложили отсі до[...]:

[...] Шікаґо, Ілл. Братство св. Петра [...], від. 220 У. Н. С. $50.00

[...] Найстави, Філядельфія, Па. На [...] місцевого У. Н. Комітету зложи[...] коляди шкільний дітий $25.00; [...] Саїщук $16.00; Н. Дячинський, [...]лець, А. Олексюк, Ю. Гораль, [...]рний, Н. Стебельський, Р. Сло[...], А. Сава, М. Сава, Катерина Са[...] Шаґала, Т. Фучка, Т. Нарибець[...] С. Малець по $10.00; Н. Цибак, [...]ба, Т. Фука, П. Солян, Д. Телен[...] І. Клебан, І. Ганьчак, Н. Ценк, [...]чейко, Н. Цибак, А. Чурила, О. [...], П. Савінка, І. Головенько, Т. [...], Н. Салагай, Т. Тур, Л. Тере[...], І. Фучка, Я. Штогрин, І. Сте[...]ький, Т. Слободян, Д. Горохов[...], Пелягія Романюк, П. Пашков[...], М. Дідух, В. Гиз, М. Белюх, [...]ла, Т. Слободян, П. Костик, М. [...] М. Кривуцький, І. Шаґала, П. [...]ь, І. Пендицький і Катерина Бе[...] по $5.00; М. Кондира, Д. Нанаш[...] Максимів, В. Гаврилко і П. Ма[...] по $3.00; П. Гливський, С. Фе[...]ий, Т. аМслюх, І. Клим, Д. Гань[...] М. Нагрибецький, Г. Затирка, І. [...]ь, І. Гороховський, Г. Містер[...] І. Олексин, С. Вітович, Н. Нітк[...] І. Баран, Ю. Баран, М. Лазарко, [...]ула і П. Баран по $2.00; М. Ко[...] Т. Конів, В. Мицак, М. Міґрала, [...]ґрала, М. Залуба, І. Музика, М. [...]ковський, Анна Кендера, Н. Лу[...] Г. Крайник, М. Кобза, Т. Немий, [...]харко, Н. Сліпець, Марія Гудик, [...]им і І. Котила по $1.00; дрібни[...] жертвами $1.10. Разом $436.00, а [...] ручeню вічевого розходу в сумі [...] надіслано $422.10

[...] Бател Крік, Міш. На руки п. [...]ськова зложили: Л. Дзьоба, Т. [...]ба, Ю. Пинса, Гр. Яськів, М. Ка[...] [...]00. — Разом $35.00

[...]н, П. Шпилька і Гр. Васькович

[...] Джерзи Сіти, Н. Дж. Україн[...] Рада надвижку $758.58

[...] Сісеро, Ілл. На руки місцевого [...] Комітету зложили: К. Ільків [...] (з чого $10.00 на поміч У. Н. [...] в Парижи); В. Ільків $20.00; І. [...]ний $10.00; М. Бойко, С. Ха[...] М. Ільків, Т. Куйбіда, Г. Грини[...] М. Сиротюк, І. Сиротюк, Т. Гри[...]н, К. Яцишин, С. Борис, І. Пали[...] Т. Куйбіда і М. Білик по $5.00; [...]шко $3.00; І. Миренків, О. Дут[...] Іванчик і М. Микитка по $2.00; [...]ренків і Т. Шелець по $1.00. — [...] $133.00

[...] Шікаґо, Ілл. В. Мусій і А. Чер[...]ь по $5.00. — Разом $10.00

[...] Гудсон, Н. Й. На руки місцево[...] Н. Комітету зложили: І. Любя[...]кий, М. Любянецький, М. Шере[...] П. Янковий, Г. Білах, В. Доброво[...]ський, І. Вавринюк, Л. Стахман, [...]кула, Ю. Дворнік і Т. Столяр по [...]; Р. Химчук $4.00; Г. Костик, М. [...]к і Анастазія Бабяк по $3.00; Е. [...] Пелех, Ю. Федик, Ф. Конопель[...], Н. Добровольський, Т. Пиндус, [...]нцар, Ю. Косцюк, Я. Синишин, [...]чинський, Н. Мокринський і І. [...]рчук по $2.00; О. Барицький, П. [...]нецький, І. Флайтута, С. Недо[...]о, А. Гораль, Г. Петришин, І. Ва[...]шин, П. Андрушкевич, І. Квас[...]ський, І. Казьновський, К. Мазій, О. Муха, М. Муха, А. Чіпіль, І. Волошин, Ю. Тимчук, Ю. Матель, М. Голубовський, Н. Король, Т. Прокопух і Г. Пиндус по $1.00; меньшими жертвами $3.75. З Ґрімпорт, Н. Й. зложили: Г. Слобозян і П. Мікса по $5.00; Т. Драущак $3.00; О. Любинецький, Р. Вайда, М. Кіщяк, П. Гурин і С. Гурин по $2.00; С. Сута, В. Вайда і Д. Гупка по $1.00; меньшими жертвами $3.00. — Разом $143.75

РАЗОМ $1.552.43.

Попередно оголошено $45.748.73.

В загальнім зіставленю по позиції 392 зайшла ошибка на **$1.000.**

ЗАГАЛЬНА СУМА $48.301.16.

Акрон, Огайо. В виказі жертводавців ,оголошених попередно під ч. 391 пропущено жертву Г. Лесняка в сумі $5.00.

Ню Йорк, Н. Й. В виказі жертводавців, оголошених попередно під ч. 376 пропущено жертви І. Корнацького і Т. Корнацької по $5.00.

Гартфорд, Конн. На суму $739.00, оголошену попередно під ч. 401, зложились слідуючі добродії: Бр. св. Михаїла, від. „Провидіня" і Й. Данилів по $25.00; о. Р. Залітач, К. Боднар, І. Китинський, М. Кречківський, І. Кречківський, М. Підручняк, Т. Ціжман, О. Наконечний, Катерина Шара, Г. Антюк, Марія Крупа, О. Павлів, С. Журавський, М. Баршевський, М. Дерех (старший), Л. Апанович, М. Курилець, М. Хорнат, М. Симко, А. Стук, М. Клубко, М. Кордина, Марія Суска, Марія Кундира, І. Мульський, І. Бойко, Л. Залуцький, Магда Дзюбанська, Розалія Ґарбера, Д. Ґриньчук, Пазя Ярдан, В. Тесля, М. Іванишин, В. Саґан, І. Крупа, Н. Гумин, М. Кашуба і А. Сович по $10.00; І. Сенюк $7.00; Г. Гіна $6.00; В. Мовчук, Т. Гулїян, А. Мех, П. Кріль, В. Мовчук, Д. Дзісь, Г. Бортник, В. Гриньків, Ф. Старик, П. Березій, О. Дерех, М. Дутко, Анастазія Пашко, М. Гонко, О. Гринів, Й. Білецький, Олена Цеприна, В. Диня, П. Карош, Стефанія Бакуменко, Февронія Кукурудза, Д. Глемба, Т. Савіцький, А. Ковальський, П. Кріль, В. Дерех, І. Дерех, С. Боґуцький, М. Дерех (молод.), В. Дерех, І. Боґуцький, П. Березка, К. Іванців, М. Сороколіта, Павлїна Подільчак, Марія Хорнат, М. Бойко, І. Романків, Катерина Качановська, П. Ґроґоза, М. Корінюк, Г. Степась, І. Саґан, С. Андрушко, С. Бойко, Марія Мовчко, В. Іванчишин, Марія Дерех, О. Андрушко, Д. Другчок, Франя Дуткевич, Пазя Возьнякевич, П. Федоран, К. Процик, Анна Мікус, В. Поліщук, Анна Кармазин, С. Рудак, І. Гнатів і Д. Лакоцький по $5.00; А. Данилюк і Евдокія Данилів по $4.00; В. Куропатва, С. Дідора, І. Шувіт, О. Яворницький, Анастазія Закрецька, Ірина Ярдан і Марія Кривко по $2.00; Павлїна Мандоліна, М. Максимів, П. Драпяк, І. Федоркевич і Анна Федоркевич по $1.00. Разом $770, а по струченю місцевого розходу в сумі $31.00, надіслано $739.00.

Мт. Кармел, Па. На суму $200.00, оголошену попередно під ч. 207 і 399, зложили слідуючі добродії: Братство св. Володимира і Братство св. Димитрія по $10.00; Т. Задойко, С. Жук, М. Пелячик, І. Сененько і А. Яцевич по $6.00; о. Й. Дзендзера, І. Голда, М. Василишин, Анна Курило, І. Боднар, Сестрицтво св. Варвари, П. Цап і М. Кривецький по $5.00; С. Козяр, Т. Хомяк, О. Гутник, М. Троян, В. Колодій, А. Писарчик, А. Сенишин і Д. Мацейчак по $3.00; Ю. Щипчик $2.50; Н. Копечка, Т. Жук, А. Жук, Г. Козяр, Д. Мудрий, С. Гавриляк, Ю. Гук, І. Воргач, Д. Коропчак, Г. Заведрач, М. Станьчак, А. Шиманський, Г. Кралик, М. Пачковський, І. Дунай, М. Тудуй, А. Юзьків, В. Карляк, Б. У. Фаедман, М. Шлянгер і Длут і С-ка по $2.00; Ю. Шляхта, Т. Гурейтик, Р. Гвоздевич, Ю. Шляхта (мол.), Марія Гарнага, Т. Мирна, М. Гурба, М. Тарашевич, М. Поповець, С. Мельник, В. Синькович, І. Маценчак, Анна Корчик, М. Вольтер, Анна Троян, Марія Кухта, С. Шиманський, І. Такач, Анна Руснак, Н. Теодоров, П. Кашицький, С. Черняпський, Г. Якимяк, Л. Беленький, І. Стрямбо, Портер, С. Мицалка, А. Данилович, Ц. Г. Рабінович, Н. Коген, І. Левин, С. І. Йонкус, Філядельфія Барген Штор, А. Коген, Р. Н. Тай, І. Крамар, І. Б. Громоля, Е. Тасін, Л. Фенберґ, Т. Г. Тіди, І. В. Пенман, А. В. Амброз, С. Спектор, І. Акелайліс, П. Г. Кіли, Д. А. Унгер, А. Куннеля, М. Шлянгер, О. Альбертіні і Р. Річі по $1.00; Т. Задойко на весілю зібрав $4.9; меньшими жертвами $6.35. Разом $219.80, з чого $19.80 задержано на рахунок дальшої збірки, а $200.00 відіслано.

Чеки і моні-ордери просить ся виписувати на імя **Ukrainian National Committee**, а висилати на адресу касіера: **Rev. N. Pidhorecky, 22 E. 7th St., New York, N. Y.**

Український Народний Комітет.

ГЕСТІНҐС, Н. И. І ОКОЛИЦЯ!

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Заходом тов. ім. Тараса Шевченка, відділ 6 У. Н. Союза відбуде ся

В СУБОТУ, 3. МАЯ 1919 Р.

в гали Сіґурицького, під ч. 10 Вашінґтон Евеню

ПРЕДСТАВЛЕНЄ

СЬВІДКИ

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

На бали буде приймати ся нових членів до товариства і до У. Н. Союза.

Дорогі Родимці! Се пораз перший в нашій місцевости відограє ся представлене. Тому сподїємо ся як найбільше вашої участи.

Початок о годині 4-тій пополудни.

ВСТУП 35 ЦНТ.

51 КОМІТЕТ.

ДО УКРАЇНЦІВ В ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Отсим повідомляеть ся всіх тих делеґатів, котрі репрезентують свої товариства в Українській Громаді в Елізабет, що засідане Укр. Громади відбудеть ся **в неділю, 4. мая, в гали Лютвина,** точно о годині 3-тій пополудни. Просить ся, щоб кождий делеґат, котрий належить до Укр. Громади, прибув на се засідане точно на означений час, бо є дуже важні справи до полагодження. 51

Михаїл Гринишак, предс.

ЗАПІЗНО, ТОВАРИШУ!

(У відповідь одному „невдоволеному").

(Допись з Ню Йорку).

Відповідь моя коротка: запізно товаришу! Колиб ти був спитав мене про адміністрацію, або спосіб поширювання організації, або бодай цікавий був знати дещо докладнійше про слідуючу точку програми праці Українського Народного Комітету, то я готов був тобі бодай в приближеню відповісти. Але коли ти поставив мені таке питане: що то є Український Народний Комітет? то прости, що відповідаю тобі отсею дорогою: навіть насильно не можу здусити в собі сумніву, чи ти взагалі Українець. Ох, який же ти анальфабет!

Иншими словами скажу тобі, дорогий товаришу, що ти дуже спізнив ся зі своїм питанем. Тобі нині вже не глядіти за відповідию в товариських дискусіях або газетярських лайках; ти радше гляди за нею в практиці, в дійсности, на ниві народній, в праці та змаганях Українського Народного Комітету. Ся одинока народна інституція в Америці не належить нині до сумніву, або до квестії. Український Народний Комітет, сей остаточний цьвіт українського житя в Америці, замешкав нині в душі кождого щирого Українця, став прикрасою та потіхою його буденного житя. Кождий бачить в нїм сповнене всіх тих надій, які він дотепер носив на дні свого серця та покладає в успіх його праці всю свою будуччину.

Питаєш дальше про статут Українського Народного Комітету. Полишім на хвилю питане про потребу якогонебудь статута. Я тебе товаришу лише спитаю, де твій статут, після якого поступаєш в житю? Після яких приписів ти наражуєш своє власне жите і витягаєш дитя зпід коліс льокомотиви? Чи ти перше глядиш за статутом, чи перше ділаєш? Тому не можемо тут говорити про ніякі статути, а про діла та працю. Правда, і в нас є статут, але дуже коротенький. Він обнимає лише три точки: першою є праця, другою щира праця, а третою патріотична праця. До того належать також три побічні параграфи, а тими є: свобода, рівність і згода.

Кажеш дальше, що недібрані люди. А чи ти, товаришу, певний, що ти примірóм, увійшовши в їх гурток, стягнеш симпатію всіх і вся? Докажи се перше всего. Вкінци, товаришу, будь переконаний, що як сьвященик, або лікар, входячий в склад того Комітету, зробить щось шкідливого, то ніхто не буде судити ані його сьвященства ані докторства, але діло, яке він зробив. В тебе, здаеть ся, зовсім льоґіки нема. Позатим я тобі ручу, що тих прикмет, які посідають одиниці, входячі в склад Українського Народного Комітету, тобі ще довго не набрати ся. Так з твоїх слів виходить.

А вкінци, товаришу, коли вже так критикуєш, то скажу тобі ще одно: що ти зробив, або скільки причинив ся до того, що Український Народний Комітет зробив для української справи? Чомуж так горячо критикуєш чуже, не своє діло?

Сподіваю ся, що зрозумієш мене. На того рода питане не може бути иншої відповіди. Хиба що на инше питане... Даруй, що відповідаю сею дорогою, але се може зараз вдоволити і подібних тобі Українців серед нашої імиґрації.

М. П. Д.

ПОДЯКА.

Складаю сердечну подяку Хвальному Урядови У. Н Союза і всім членам нашої рідної організації, котрі порпоратували мене в нещастю, удїливши мені запомогу з фонду убогих. Желаю як найбільшого числа членів Українському Народному Союзови. Допоможи, Господи! — **Іван Фрич,** член 229-го відділу У. Н. Союза, в Скрентон, Па.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ!

ПЕРШИЙ МАЙОВИЙ БАЛЬ

устроює

ТОВ. УКР. АМЕР. ГОРОЖАН

в METROPOLITAN HALL, 715 FAIRMOUNT AVENUE

ДНЯ 3-ГО МАЯ 1919 Р.

Початок о год. 7-мій вечер.

До численної участи просить і за добру забаву ручить

51 **Балевий Комітет.**

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА—СЕ СИЛА. —ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ПОДРІБНИЙ ВИСЛІД ГОЛОСОВАНЯ

відділів У. Н. Союза через „референдум" над справою відписування 5 центів на орган У. Н. Союза „Свободу" і над справою відкинення платні трох головних урядників У. Н. Союза, який вже був загально оголошений в ч. 156, з дня 30. грудня 1918 р.

Подрібний вислід голосовання представляє ся як слідує.

Відділ	„Свобода" За підвишкою	„Свобода" Проти	Гол. предсід. За підвишкою	Гол. предсід. Проти	Гол. рек. секр. За підвишкою	Гол. рек. секр. Проти	Гол. касієр. За підвишкою	Гол. касієр. Проти
3	1			1	1			1
4	1			1		1		1
5		1		1	1			1
6	1			1		1		1
7	1			1		1		1
8	1			1		1		1
9	1		1		1		1	
10		1		1		1		1
11	1		1		1		1	
12	1		1		1		1	
13	1			1	1			1
14	1			1	1			1
15	1		1		1		1	
17		1		1		1		1
18	1			1		1		1
20	1			1	1			1
21		1		1		1		1
22		1		1		1		1
25	1		1		1		1	
26	1			1		1		1
27		1		1	1			1
28		1	1		1		1	
29		1		1		1		1
30	1		1		1		1	
31		1		1		1		1
32	1		1		1		1	
33		1		1		1		1
34		1	1		1		1	
36				1	1			1
37	1			1	1			1
38	1			1		1		1
40	1		1		1		1	
42		1		1	1			1
44	1			1	1			1
45		1		1		1		1
46		1		1		1		1
47	1			1		1		1
48	1			1	1			1
49		1		1	1		1	
50	1		1		1		1	
53		1		1		1		1
54	1		1		1		1	
55		1		1		1		1
56	1			1		1		1
58	1			1	1			1
60	1			1	1			1
61		1		1	1			1
62	1			1		1		1
63	1			1		1		1
64	1			1		1		1
65		1		1		1		1
67		1		1		1		1
68	1			1	1			1
69	1		1		1			1
70	1		1		1		1	
72	1		1		1		1	
73		1		1		1		1
75	1			1	1			1
76		1		1	1			1
77	1			1		1		1
78		1		1	1		1	
79	1		1		1		1	
84	1			1		1		1
85	1			1		1		1
87		1	1		1		1	
88	1		1		1		1	
89	1		1		1		1	
91	1		1		1		1	
92	1		1		1		1	
93		1		1		1		1
94		1		1		1		1
95	1		1		1		1	
96		1		1		1		1
98	1			1		1		1
99		1		1	1			1
100	1		1		1		1	
102		1		1		1		1
103	1		1		1		1	
104							1	
105	1		1		1		1	
106	1			1	1			1
107		1				1		1
108	1		1		1		1	
109	1		1		1		1	
110	1		1		1		1	
115		1		1		1		1
116	1			1		1		1
117	1			1	1			1
121	1			1		1		1
122	1		1		1		1	
124	1		1		1		1	
126	1		1		1		1	
127	1			1		1		1
128	1			1		1		1
129	1			1		1		1
130		1		1		1		1
131		1		1		1		1
133		1		1	1			1
134	1							1
135	1		1		1		1	
136	1		1		1		1	
137	1			1		1		1
138	1			1		1		1
139	1				1			
140	1			1		1		1
141	1			1	1			1
142		1		1	1			1
144	1			1	1			1
145	1			1	1		1	
146				1	1			1
148		1		1		1		1
150	1		1		1		1	
152	1			1	1			1
153	1		1		1		1	
155	1			1		1		1
156	1		1		1		1	
157	1		1		1		1	
158	1		1		1		1	
160	1		1		1		1	
161	1		1		1		1	
162	1			1	1			1
164	1		1		1			1
165		1		1		1		1
166	1		1		1		1	
168		1		1		1		1
170	1		1		1		1	
174		1		1	1			1
175		1	1			1		1
179	1		1		1		1	
180	1		1		1		1	
191	1			1	1			1
192	1			1		1		1
195	1			1		1		1
198	1		1		1		1	
200	1			1	1			1
203		1		1		1		1
205		1		1		1		1
206	1			1		1		1
209		1		1		1		1
210		1		1		1		1
213	1			1		1		1
214		1		1		1		1
215	1		1		1		1	
217	1			1		1		1
218	1		1		1		1	
220	1			1	1		1	
221	1			1		1		1
223	1			1		1		1
224	1		1		1		1	
229	1		1		1		1	
230	1		1		1		1	
235	1		1		1		1	
237		1		1		1		1
238		1		1		1		1
243	1		1		1		1	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
272		1		1	1			1
278	1		1		1		1	
282	1			1		1		1
283	1			1		1		1
291		1		1		1		1
292		1		1	1			1
295	1			1		1		1
296	1			1	1			1
300	1			1		1		1
301		1		1		1		1
308	1		1		1		1	
309	1		1		1		1	
314	1		1		1		1	
315	1		1		1		1	
316		1		1		1		
317	1							
318	1			1	1			1
320		1		1		1		1
321	1			1	1			1
322	1		1		1		1	
324	1			1		1		1
326	1		1		1			1
329	1		1		1		1	
332	1			1		1		1
339	1		1		1		1	
341		1		1		1		1
347		1		1	1			1
349	1			1	1			1
350	1			1	1			1
351	1		1		1		1	
354		1		1		1		1
355	1			1	1			1
357		1		1		1		1
360		1		1		1		1
361				1		1		1
365	1		1		1		1	
367	1			1	1		1	
369	1			1		1		1
370	1		1		1		1	
379	1		1		1		1	
380	1		1			1		1
381		1		1	1			1
385	1		1		1		1	
389	1		1			1		1
391	1			1	1			1
392	1		1		1		1	
393		1		1		1		1
396	1		1		1		1	
400		1		1		1		1
402	1			1	1		1	
Разом	148	68	71	141	125	92	77	138

СЛІДУЮЧІ ВІДДІЛИ НАДІСЛАЛИ СВОЇ „РЕФЕРЕНДУМ" ВЖЕ ПО ЗАМКНЕНЮ ГОЛОСОВАНЯ:

Відділ	„Свобода" За підвишкою	„Свобода" Проти	Гол. предсід. За підвишкою	Гол. предсід. Проти	Гол. рек. секр. За підвишкою	Гол. рек. секр. Проти	Гол. касієр. За підвишкою	Гол. касієр. Проти
1		1		1		1		1
96	1		1		1		1	
101	1		1		1		1	
120	1			1	1			1
132	1		1		1		1	
147	1			1		1		1
150	1		1		1		1	
234	1			1	1			1
241	1		1			1		1
254		1		1		1		1
286		1		1		1		1
312		1		1		1		1

Стефан Милянович, голов. рек. секр. У. Н. Союза.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ" 83 ГРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ Н. ДЖ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Оголошень женитьби не приймаєсь.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Проект на знищене чужомовної преси.

Семен Бамберґер, ґубернатор Юти, подає такий проект американізації чужомовної преси: Правительство Злучених Держав повинно постарати ся о закон, який наказував би, щоби кожда чужомовна ґазета містила через один рік 20% матеріялу в англійській мові; відтак з кождим слідуючим роком додавати по 20% і за пять літ чужомовна преса мусїла би щезнути. — Рівночасно деякі круги американської суспільности починають кампанію проти чужинецької мови у Злучених Державах. Ходить їм головно о вихованє будучого поколїня на великих американських патріотів, а се, після розуміня старих патріотів, удасть ся лише тоді, коли Злучені Держави позбудуть ся людий, котрі в буденних потребах не уживають англійської мови яко розговірної. Однак позбути ся таких людий є дуже тяжко, тому сю пропозицію мусить заступити инший проєкт, а іменно: викинути зі всїх шкіл всї мови, крім англійської.

Фарми для жовнїрів.

Посол Вуд, републиканин з Індіяни, проектує полагодити жовнїрську справу в той спосіб, аби дати їм землю над рікою Місісіпі. „Над сею рікою — каже він — є 15,000.000 акрів землї, почавши від Каїра, в Іллїнойс, аж до гирла ріки. Ся земля є дуже урожайна, і коли там поселять ся жовнїри, се буде великою користию для держави".

Ґарфілд грозить углекопам в Пітсбурщині.

Г. Ґарфілд, федеральний адміністратор опалу, вислав телеґраму до предсідателя 14-го округа Зєднаних Майнерських Робітників, у Пітсбурґу, Па., котрого члени вийшли на страйк, аби вони сейчас повернули до роботи, бо в противнім разї він відкличе угоду з падолиста 1917 року, яка дала майнерам $1.40 денної підвишки. Предсїдатель юнїї відповів адміністраторови Ґарфілдови, що він не уважає за відповідне цофнути ся перед ногрозами Ґарфілда і не накаже робітникам вертати до праці доти, аж доки не виборять своїх жадань.

Металевим майнерам знижено платню.

(Специяльно до „Свободи").

Заряд „Айорн-Сілвер Майнінґ" компанії в Лідсвіл, Кольорадо, яка оперує кількома копальнями тут і в околици, а також заряд копальні „Ек" — оповістили, що з днем 1-го мая робітникам в сих металевих копальнях знижить ся платню о одного доляра. В копальнях працює около 1.000 робітників. Кажуть, що слабий попит за металем на торговельних ринках є причиною зниженя платні.

Надзвичайна оплата почтова буде знесена 1-го липня.

З днем 1-го липня 1919 почтові власти федеральні заведуть для листів знова тусаму систему оплачуваня, яка була перед війною. Значить, оплата листа в краю буде виносити 2 центи, а оплата кореспонденційної картки 1 цент.

Справа страйку в Лоренс.

Арбітраційна стейтова комісія в Массачусетс, якій ґубернатор Кулідж був поручив розслїдити причини ткацького страйку в Лоренс, заявила, що причиною страйку є домаганє робітників, аби властителї фабрик платили робітникам 54-годинну платню за 48 годин праці. Фабриканти на се не хочуть згодити ся. Комісія радить, аби робітники повернули назад до праці, а відтак аж полагоджували свої непорозуміня. Компанії, каже ся комісія, годять ся приняти до роботи кождого робітника, крім тих, котрі послугували ся насильством або котрих справа находить ся в судових руках. Коли робітники повернуть до праці, каже ся комісія, нехай вони виберуть собі комітет, який разом з фабрикантами має полагодити всякі спірні справи. Колиб така комісія робітників і працьодавців не могла полагодити справ, тоді вони переходять під юрисдикцію арбітраційної комісії стейту. — Робітники не хочуть згодити ся на пропозицію сеї комісії і будуть страйкувати дальше.

Доходи Ракефелерового підприємства.

„Стандард Ойл Компани" в Ню Йорку виказує у річнім звіті, що чистий дохід сеї компанії, яка має 75,000.000 долярів закладового капіталу, виносив в 1918 році $28,642.387, або майже два міліони долярів меньше ніж попереднього року. З сеї суми виплачено 9,000.000 долярів дивіденд, а оставшу суму, 19,642.387 долярів, додано до попередної надвишки, які разом дають цифру $110,-028,633, крім 75 міліонів долярів закладового капіталу. — Компанія заплатила в 1918 році $15,514.693 доходового податку до федеральної каси, крім податків стейтових і муніципальних.

Що люди думають про церкву.

Коли минувшої неділї репортер нюйорського „Глоб-а" поспитав пятьох осіб, що вони думають про церкву, одержав такі відповіди:

І. Бруер, стенографіст в Йонкерс, Н. Й.: „Я вірю, що церква стоїть дальше на однім місци, підчас коли людство поступає вперед".

Дж. Морріс, письменник в Ню Йорку: „Тепер є забогато вірувань і обрядів, а натомісць сьвіт шукає за ширшими духовими поглядами ніж його годовано доси. Я вірю, що остаточно сила церкви мусить упасти".

С. Куртіс, учитель в Ню Йорку: „Церква відбила ся далеко від дійсної науки Ісуса".

М. Кент, купець в Кемден, Н. Дж.: „Нинїшна церква не подає достаточно євангельської науки; натомісць забогато співають і правлять. Одиноким місцем, де можна почути правдиву науку, є уличний ріг".

Ф. Ренсом, канцеляріїний урядник в Ню Йорку: „Церква є добра. Лихо лише з людьми; люди самолюбні, лакомі і скупі. Люди не люблять іти до церкви; вони радше збувають час там, де має місце лише огида".

ВСЯЧИНА.

З чего складаєть ся чоловік.

Пересїчний чоловік, 150 фунтів ваги, має в собі 3.500 кубічних стіп газу, який — беручи 1.000 кубічних стіп по 80 центів — вартає $2.80. Крім того в нім находить ся стільки товщи, що з неї можна зробити 15-фунтову сьвічку. Має також 22 фунти і 10 унций угля, що вистарчило би на виріб 9.360 олівців. Чоловік має також около 50 грамів зеліза у своїй крови.

Здоровий чоловік має в собі 54 унциї фосфору. З сеї смертельної отруї можна зробити 800.000 сірників, або стільки отруї, що можна позбавити житя 500 осіб. Фосфор і дві унциї глини вистарчають для піддержаня функций мозку і для затвердженя костий.

Кождий чоловік має в собі около 60 кісток цукру і около 20 столових ложок соли. Колиби чоловіка замінити на воду, то ми дістали би 38 кварт води, 75 фунтів ваги. Кождий чоловік має в собі подостатком крохмалю, поташу і сірки.

Пише вірші на замовлене.

В Берліні у франкфуртській дільници має поет, котрий на замовленє пише вірші. У рекламових картках, які він роздає по улицях, говорить ся, що на замовлені вірші можна жадати. Тішить ся він незвичайним числом клієнтів. Головно різники і торговці та властителї реставраций уважають його своїм доставцем віршів. Він уміє писати вірші не лиш на хрестини, весїля і ювилеї, але вихвалює віршами шинки і инші мисива. Замовляючий якийсь вірш потребує лиш оповісти його цїль, імя осіб і дату. Гість жде у передпокою, а поет удаєть ся до сусідного покою. Гість ще добре не розглянув ся, а вірш уже готовий.

Зріст населеня і торговля сьвіта протягом 113 літ.

Статистика, виготовлена „Нешенел Сіти" банком в Ню Йорку, виказує зріст і стан населеня сьвіта протягом 113 літ, почавши від 1800 до 1913 року включно. Ось і тарифа, на котрій скількість населеня подана в міліонах:

Рік:	Европа:	Азія:	Африка:	Америка:	Океанія:
1800	175	335	95	20	15
1825	210	440	105	28	20
1850	269	619	107	52	28
1875	336	763	112	97	35
1900	408	808	120	167	40
1913	462	825	130	190	45

Повисша тарифа виказує, що населенє сьвіта в 1800 році виносило округло 630,000.000 душ, а в 1913 число виносило округло 1.652,000.000 душ; отже протягом 113 літ число населеня земської кулї збільшило ся о 1.022,000.000 душ.

Годить ся рівночасно зазначити при тім, що зі зростом населеня зростала також торговля. В 1800 році загальний торговельний оборот сьвітовий виносив $1.478,000.000, а в 1913 році він виносив вже $40.420,000.000. Торговельна тарифа представляєть ся в слідуючих цифрах, беручи під увагу міліони долярів:

Рік:	Европа:	Азія:	Африка:	Америка:	Океанія:
1800	1.109	116	19	220	14
1825	1.314	146	30	320	20
1850	2.812	428	64	685	60
1875	9.015	1.280	270	1.955	240
1900	13.170	1.631	560	4.221	520
1913	24.800	3.750	1.873	8.277	1.720

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Новість! Українці і Українки, новість яка небувала ще в Ню Гейвен і околиції!

Заходом Співацького Драматичного Кружка під наз. „Бандурист" відограєсь через два вечері т. є.

В СУБОТУ, 3. І В НЕДІЛЮ 4. МАЯ 1919 Р.

в гали церковній під ч. 127 Парк стр., Ню Гейвен, Конн.

дуже гарне і поучаюче представлене

ДУШОГУБКА

народна драма в 4-ох діях, Т. І. Трушевського

ОСОБИ:

Андрій, молодий чоловік .... т. Іван Плуговський
Оксана, його жінка .... т-ка Текля Матвійчук
Горпина, мати Оксани .... т-ка Зофія Березїцка
Артем, старий дїд, з Москалів, живе у Андрія .... т. Петро Федів
Марина, молода вдова .... т-ка Анастазія Плуговська
Писар громадський .... т. Михаїл Підскальний
Старшина громадський .... т. Прокіп Савчук
Соцький, чоловіки і жінки.

Річ дїєть ся на Україні.

На перервах виголосять декламації: т-ка М. Климковська, т-ка А. Климковська, т. І. Довгий і т-ка С. Лотоцька.

Режісер: т. Петро Федів.
Суфлер: т. Й. Дицембер.

Початок точно о год. 8. вечер.

Ціни місць: 50 і 35 цнт.

Українцї і Українки! Нераз Ви вже були на представленях тов. „Бандурист", і ми віримо, що Ви були завсїгди задоволені. Не опускайте і тепер нагоди побачити висше згадану драму. — КОМІТЕТ. 49-51

ФОРТ СІТИ І ОКОЛИЦЯ!

Позір! Позір! Позір!

В ДЕНЬ 4-го МАЯ 1919 Р.

відбуде ся представлене

ЙОСИФ В ЄГИПТІ

ораторіюм в 5-ох діях, яке відограє шкільна молодїж зі старшими

під управою дякоучителя п. Т. Кольонського

на гали Українського Клюбу в Форд Сіти, Па.

Тому, що се представленє є дуже займаюче, запрошуємо всїх Українців з Форд Сіти і околиці. Тому три тижнї була тут грана штука „Мужики Аристократи" та на жаль з околиції не було нікого, мимо того, що є богато плейзів довкола, де просьвітного руху цілком нема. Длятого ми Українцї повинні горнутись там, де той рух чуємо. — КОМІТЕТ. 51

ПОЗІР, УКРАЇНЦЇ З ЗАВАЛОВА І ОКОЛИЦЇ.

Як відомо Вам, дорогі Земляки, що в місяци січни біжучого року завязав ся комітет для збираня жертв для вдів і сиріт по мужах і батьках, котрі поожили свої буйні голови і еще далї кладуть своє житє в обороні нашої дорогої вітчини. На висше згадану цїль, протягом минувших пару місяців, зібрав сей комітет з цілої околиції $531.74. Комітет просить всїх людий з висше згаданої околиці, щоби і надалї не відтягали ся а несли поміч дл ясвоїх рідних і знакомих в старім краю. В тій цїли скликує комітет великий мітинґ на недїлю, дня 4. мая о годині 3-тїй пополудни в Echo Hall, під ч. 431 Іст 6-та улиця в Ню Йорку, на котрий запрошує всїх людий з висше згаданої околиції, аби прибули громадно на сей мітинґ, бо є важні справи до обговореня і полагодженя. Тих людий, котрі мешкають поза Ню Йорком, просить ся, щоби прислали свої датки на руки касієра Олекси Сокольського, 613 Іст 14-та улиця, або на руки секретаря Петра Зацухного, 439 Іст 13-та улиця в Ню Йорку, защо комітет вже згори в імени вдів і сиріт зі старого краю всїм жертводавцям складає щиру подяку. 51-52

Николай Моравський, предс.;
Петро Зацухний, секр.

ТРЕТИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

— устроює —

ТОВАРИСТВО ГОСТЛЄРІВ

В СУБОТУ, 3-ГО МАЯ 1919 Р.

в WHITE EAGLE HALL,
335 Newark Ave., Jersey City, N. J.

Початок о годині 6-ій вечер.
Музика п-ні І. Beggs.

Вступ: для мущин 50 цнт., для женщин 35 цнт. (ґетчек і воєнна такса влучені).

Родимці! Се перша красна забава по пості. Товариство постарало ся о першорядну музику, а галя чудово прибрана, що впрост чарує очи.

Тож незабудьте прибути і забавитись прилично.

50-51 КОМІТЕТ.